

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési ár:

Hogyodérré 2 korona 50 fillér. Félévre 3 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Görög-udvar,
havá a kéniratok címszövege

Hirdetéseket és nyilvántári közleményeket

a kiadóhivatal

mérésélt áron számít fel.

A városok és az adóreform.

Közöltük lapunk előző számában kivonatolva Budapest főváros polgármesterének a városok fejeit közös tanácskozássra felhívó meghívását és mi, akik nem rajongtunk sohasem valami nagyon a kongresszusokért, melyektől üdvös eredményeket nem igen lehet a közjóra várni, ezúttal örömmel látjuk és elismeréssel adózunk a ténynek, hogy az adóreform kérdésében éppen a főváros polgármestere hívja tanácskozássra a városok polgármestereit.

Ez a tanácskozás, lehetőleg, nem lesz kongresszus jellegű és mi azt reméljük, hogy ez az értekezlet nem engedi majd, hogy tartalmatlan, szereplési viszketegben szenvedő könnyű emberek összkáljanak a tanácskozási vita fölületén.

Az adóügy voltaképpen nem más, mint egy törvénytenger, melyben evezni azok tudnak csupán, akik ennek a közigazgatási ágnak az elméleti és gyakorlati megismerésére egy életet szenteltek. Ismerünk pénzügyi szakembereket, kiváló tisztviselő kapacitásokat, akik nagy jártassággal bírnak az egyenes adók rengetegében, — de már a közvetett adók természetrajzát nem ismerik. Vannak pénzügyi tisztviselőink között speciálisták, akik például a fogyasztási adókat tizetesen ismerik, de a különböző illetekek és egyéb egyenértékek ügyeiben laikusoknak vallják magukat, holott egész életükben állampénzügyi kérdésekkel foglalkoztak.

Előre megmondhatjuk ennél fogva, hogy a polgármesterek tanácskozása magát az adóreform kérdését gyakorlati szempontból megoldani nem fogja, mert olyan fináncakapacitás, aki az egész anyagot úgy tudná keresztül látni, mint például Wekerle, Lukács vagy Popovics, nincs a polgármesterek között, — ellenben ezen a tanácskozáson igenis élénken fog kifejezésre jutni az, hogy mi fáj a városoknak akkor, midőn az állami adóterhek viseléséről van szó.

Hiszen ismerünk már bizonyos általánosságokat. Tudjuk, hogy minden magyar város túl van terhelve állami funkciókkal s hogy ennél fogva ezen funkciók költségeit visszahárítani kellene az államra.

Ugyde ez az elmélet csak a közigazgatás államosítása által volna gyakorlatilag megvalósítható, — holott a

közigazgatás államosításáról ez idő szerint beszélgetni sem szabad.

Tudjuk, hogy a fogyasztási adók átengedésével lehetne a városok nyomott anyagi helyzetét segíteni.

Igen ám, — de az állami és vasúti tisztviselők fizetésrendezése, a katonai tiszti fizetések emelése, a magasabb kvóta és esetleg a katonai létszámemelés, — annyira megterhelik az államköltségvetést, hogy a fogyasztási adó átengedéséről szólni, most szinte képtelenség.

Mindezeket felül most az új adóreform még a községi pótdadó alapot is megrövidíti, tehát nem elég, hogy nem segít a törvényhatóságok háztartásán, hanem ugyanabban is megbillenti a háztartási mérlegeket, — nagyobb, magasabb pótdadók kirovására kényszeríti a városokat.

Mindezeket tudjuk és elméletben még többet is mondhatunk. Mondhatjuk például azt, hogy ha a törvényhatósági és más városok közbizalmait valaki egy közös pénztárban kezelné és ebből fedezné a városok közkiadásait, akkor könnyű volna kielégíteni e városok igényeit, sőt talán fejlődési törekvéseit is, mert egy ilyen központi pénzkezelés által minden kiadás a legmagasabb finanszírozás szerint értékesülne, holott ma a városok háztartásában a kiadások mérlegelését sok, igen sok magán érdek befolyásolja — legtöbbször a háztartási mérleg hátrányára.

Az ilyen központi pénzkezelésnek nagy előnye volna még az is, hogy egy városnak az ideiglenes, vagy fögőleges deficitjét a többi városok fölöslegeiből lehetne fedezni és hogy a kumulatív kezelt pénztár, a dolgiszükségletek beszerzésénél, ma el sem képzelhető meg a karitásokat eredményezne.

Csak hogy ez a bölcsesség is megtörtik, ha elgondoljuk, hogy minden városnak különböző mennyiségű adósságtérhe és mindegyiknek különböző irányú fejlődési törekvése van és ha ezen meg nem törnénk is, megtörtik azon, hogy ez a rendszer sem volna egyéb, mint állami közigazgatás.

A polgármesterek tanácskozásától mi mégis megoldást várunk. Egy sereg tanult, tapasztalt közigazgatási szakember gyűlök ott össze. Ezek az urak otthon egyenkint sokszor megérzik azt, hogy ezen, vagy am azon a bajon hogyan lehetne segíteni; de a mai fejlett viszonyok között új irány-

ban útát törni mindig nehéz, kockázatos vállalkozás. Egy ember bátorsága, vakmerősége nem elég arra, hogy egy város életében új utakat törjön, talán sok polgármester együttes akciója inkább megfogja adni a bátorságot az új gondolatok megvalósításához.

Az bizonyos, hogy az ismert sablonok szerint most boldogulni nem lehet. A városfejlődési törekvéseket új nyomokra kell vezetni, — a polgármesterek tanácskozásától azt várjuk, hogy gondolatokat termeinek és azokat megérlelik, hogy otthon gyakorlati érvényességet is szerezhessenek a központi tanácskozás eredményének.

Magyar ipar. Ma napság ha magyar iparról ír egy újság, bizonyos, hogy még azok között is akad, akiknek vértükben van az újságolvasás, hogy erről a szándékukról letéve, félredobják az illető lapot. Már kissé unalmasnak találják a sok sápitózatot, a sok tanácsot, a sok nekilendülést, aminek — szerintük — a gyakorlati életben vajmi kevés haszna, foganatja van. Vajjon igazuk van-e az így gondolkozóknak?

Aligha. A magyar ipar ügye olyan szent dolog, vagy — frazis nélkül mondva — olyan fontos nemzetgazdasági és közgazdasági érdek, hogy mellette agítani sohasem lehet eléggé. Kell agítani és buzdítani. Kötelesség, hogy állandóan a közönség fülébe kiabáljuk: ne feledd pártolni azt, ami hazai, ne felejtse el, hogy ez is hozzátartozik a hazaszeretethez. Ne gondold, hogy kicsiny dolog az a néhány forint, amit külföldi ártért, sztrak portékáért kiadsz; de gondold meg, hogy nagyon nagy dolog az, ha ezt milliók cselekszik és ne légy szaporítója ezeknek a millióknak.

Mult esztendői kereskedelmi mérlegünk statisztikája nagyon megcsúszásra méltó tényeket állít elénk. Száraz és unalmas tudomány a statisztika és a mellett ráadásul nekünk gyakran espados a fejünkhez szédítően szomorú igazságokat. Így a mult esztendői mérlegünk, amely az ausztriai kivitel és behozatal felől mutatja be a számokba foglalt nyers tényeket, nagyon sajátosság dolgokról beszél. Előre kell bocsátani az igazság kedviért, hogy az Ausztriával való kiviteli forgalmunk emelkedett, még pedig több mint évi száz millió koronával. Ez azt mutatja, hogy az ország ipara, mezőgazdasága és kereskedelme a rossz viszonyok között sem szűnt meg erőteljesen dolgozni, bár másfelől bizonyos, hogy a kivitel nagyobb része nyers anyag és nyerstermék, amely azután feldolgozva ismét visszakerül hozzánk, de úgy, hogy

a feldolgozás haszna az osztrák zsebekben marad.

Azonban van más oldala is az éremnek. Az, hogy az Ausztriából való behozatal is emelkedett. Nem olyan erősen ugyan, mint a mi oda való kivitelünk, de mégis csak emelkedett, még pedig évi harminc millió koronával. A száz millió koronás kiviteli többlet és a harminc millió koronás behozatali föbblet között kétségkívül lenyerveg különbség van. De ha egész összegükben vesszük a számokat, azt találjuk, hogy az egész kivitelünk még mindig sokkal csekélyebb, mint az egész behozatal. Az osztrák behozatal hozánk még mindig negyvenöt millió koronával több, mint a mi kivitelünk Ausztriába. Ha tekintetbe vesszük, hogy az osztrák behozatal legnagyobb része nem olyan árú, ami maradandó értékű, hasznos tőkebefektetést ad, hanem inkább fogyasztási és romló fényűzési cikk, — akkor elmondhatjuk, hogy évente még mindig negyvenöt millió koronával tesz bennünket Ausztria szegényebbé. Így csoportosítva a számokat, — pedig hát csak így adnak igaz képet, — ez bizony nagyon szomorú statisztika.

Éppen ezen oknál fogva nem lehet eléggé sűrűn és eléggé hangosan beszélni arról, hogy minden magyar ember tartsa elől ragú hazafias kötelességének a hazai, a magyar ipar pártolását és támogatását. Más dolog, ha olyan árukról van szó, amelyek magyar termékben nem kaphatók. De a magyar ipar az utóbbi években nagyon nekilendült; sok olyan iparcikk kapható ma már versenyképes minőségben és arban magyar is, amelyért eddig a külföldre kellett szorulnunk. Csak keztyűkre, legyezőkre és utitaskákra, meg ehhez hasonló bórúrrúka átából évente a magyar társadalom Ausztriába jó egynehány olvaslaton millió koronát; — holott mindazt ma már megkaphatná hasonló jó minőségű kialsításban és anyagban itthon is. Én talán az itthonit is venné inkább, ha nem volna tunya hozzá, hogy az árúk magyarságának valódisága felől magának a bevásárlás előtt meggyőződést szerezzen és ha nem volna neki mindez, — még a kifejezést is Ausztriából veszi hozzá — bliktri és vurst.

Pedig nem jól van ez így, éppen se-hogy sincsen így jól. Lassú, de céltudatosan kitartó akarat kell ide és nem szalmaláng.

Adósságcsinálás.

Irtá: Nagy Zoltán.

Talán nem is alkalomszerű a tárgy. Farsangolunk, javában farsangolunk, messze van még a bójt, a magabaszallás, a búbanás ideje. Ki gondolna töprengésre, gondra, bajra alkalmat adó dolgokra. Farsang van, föl a erőgős sapat, mulassunk, az élet úgy is rövid, félre búval-bajjal.

Da talán még sem. Mint a napnyugta előre küldi az árnyékok, úgy a kikapós, mulatozásra szánt farsang is komoly, rideg barázdákat szant s egy-egy sötétebb árny löpődik észrevétlen a ragyogóan derűs környezetbe. Észrevétel, orozva, meglepve surran be a fényárván üző tereembe, keresztül nyargal láthatatlan szárnyakon s megérinti a felhevült homiokot szarnyesapkadása. A lovat: az «atra cura»-t nem látjuk még. Van benne angyi fényelem és kiméletesség, hogy most nem zavar, hanem majd, majd, ha elkövetkezik a kijózanodás, elővesz a katekizátor: kézzel foghatóan előtűnik áll a sötét gond félelmet keltő lovagja: az adósság.

Ekkor már bemutatás nélkül felismerjük. S ha nem is jó, de régi ismerőstünk. Több enéi, elváhatatlan barátunk. Ismerjük a bölcsétől a koporsóig, sőt még azontól is. Még

ott sem válik el tőlünk s lagyos kelenz érintését, borongást előidéző kelmetlen jelenléte hoztártartozóink, rokonaink, jótállóink a mi emlékezetünkkel kapcsolatban sokszor, nagyon sokszor megemlegetik.

Megállapítható közgazdasági és társadalmi jelenség, hogy nálunk, különösen a középosztály el van adósodva. Főlöseges lenne is a köztudat mellett közismert tényekre utalni. A szorosan vett középosztályt alkotó kisbirtokosság jelzalogja és váltóadósága; a közés magánhivatalkoi kar vergődése; a honrációról néhez anyagi helyzete, mind-mind az adósságból ered. Csak úgy nyög alatta. Jó szerencse hogy nincs erre statisztika. Igaz ugyan, hogy a meg életében legadás alakka vált Eötvös Károly mondasá szerint ez a statisztika, ha volna is, mit sem igazolna, mert az ismeretes mondásere vonatkozólag az, hogy a statisztika az a tudomány, a melylyel mindenki azt bizonyítja, a mit akar. De hogy jó kis számát tenne ki az az összeg, a mely adósságként szerepel a magyar középosztály terhére, arra az adat, a mit a multkoriban olvastam egyik felvidéki város hírlapjában mely azt adta hírül, hogy a 20—25 ezer lakosu város kereskedői, összegyűltek, hogy a hitel megszorításra nézve állapotjainak meg bizonyos egyöntetű eljárásban s ez alkalommal összeszámították a város lakói által lévő követeléseiket és bizony ez az összeg kerék számban egy millió korona volt. Egy millió korona adósság volt csak a kereskedőknél annak a 20—25 ezer lakóju város közönségének. Csak a helyi közönségnek és csak a kereskedőknél! Hozzá lehet ehhez vetni, mennyi helyi magán, pénzintézeti és egyéb adósság s könnyű elképzelni, mennyi lehet az ország egész középosztályának az adóssága.

Hjá, mert urak vagyunk! A közmondás is azt tartja, hogy: „nem is úr, a kinek nincs adóssága.” Es mi tetszelgünk magunknak azzal, hogy megmutassuk mennyire urak vagyunk: csináljuk az adósságot. Valóságga! szöszintri érteleme vébe a szót, mint az élelmes yanke más értelemben a pénzcsináló vonatkozásban mondja. Virtusszamba veszszük, sőt talán szemérmes pirulással restelünk is bevallani, hogy nincs adóssagunk: még azt hinnék, hogy azért mert hitelünk nincsen.

Kukliprédikáció! Faira hányt borsó! Előlegezett bójt szentbeszéd volna, ha arról beszélnek komoly meggyőzni akarással, érvekkkel, bizonyítékokkal, észre és érteleme hatóan, hogy miért nem jó adósságot csinálni. Ugyan ki hallgatna meg? Megtörtént, megdöbbenő példák sorozatát sorolni felmelet a mindennapi élet vet föl, melyeknek csattanója egy revolvergolyó vagy az erkölcsi halál eredményező fogház, börtön, feygház. Mennyi hanyada, mily nagy tömege esik ezeknek a tragédiáknak abba a kategóriába, hol a kutató, boncoló elme végső smiertékként azzal felel meg: az adósság. Mennyi elkerözhas, szenvedés, bűn keletkezik abból a hajlamból, le nem küldött természetből: adósságcsinálás. Egyéneket, társadalmi csoportokat rúz össze, semmitit meg ez. Pedig kellő időben és megfelelő módon meg nem előzött óvatosság, körültekintés, a bevallás hiánya mellett az adósság feneketlen örvénye szélén egy pillanatra, egy perere még észhez kap a józan ész és nem lenne késő a mentés.

Egyszerű nagyon pedig az arkanum, a gyógyszer. S mert talán unosuntalan, túlon-tul hallottuk, azért válik megszokottá, azért nem is figyeljük meg. »Adig nyujtóz, a meddig a takaród ér!« Ugy-e hallottuk és egész komolysággal magunk is elmondottuk másnak. Persze, persze az orvos nem szokta bevenni a paciensek szant orvosságát. Elég ha előírja, megnyugtató, ha ő hiszi el hogy attól a beteg meggyógyul. Hogy ő megpróbálja, az talán eszébe sem jut.

Nevelésünk, társadalmi életünk és önfegyelmzésünk hiánya az okai, hogy nem látjuk be azt a nagyon közönséges, egyszerű igazságot. Bolekerülünk a forgatagba és uszunk az árral, sokszor akaratonkon kívül, le nem tagadott legbecsületesebb szándék mellett, de hiába: nincs erőnk, hiányzik bennünk a

megfelel erkölcsi és intellektuális erő, hogy elentáljunk. Csak az első nehéz megkezdzeni, a második, a többi már könnyebben jön. Vége, hossza beláthatatlan, ki nem számítható. Lavina, görgeteg, pusztulás, zűlés és megsemmisülés.

Bójt prédikáció, hiába való szószátvárság Tényeknek, események, waponként ismétlődő történetek csak addig döbbsenek meg, mig hatásuk tart. De ha kelemetlen, rossz érzést keltő: szabadulni igyeketünk. El, vigabb tárgyra: el vigabb környezetbe. Féltre a gond, a töprengés, a bú. Karneval hercege diadal-szekere nyomán vigabb az élet, mint buborék elcsúszik a gond. Ostoba ember, ki ma a holnapra gondol. »Elég nagy a feje, busuljon a löle! Farsang van, daridó járja. Csak nem akarunk unepreontok leni: menjünk, siessünk el e helyről! Feledjünk el mindent, hatha ezrei elcíeljük az adósságot is, ha hitelezőink nem is, de mi bizonyára s nem erőltetjük jó kedvtől, szép szemek sugarától, habzó serleg tartalmától mámoros fejünket olyan rebuszok megoldásával, amilyen az adósságcsinálás.

Majd megfejtik mások, jobban mint mi bizonyára: a hitelezőink és a végrehajtók.

Ujdonságok.

Szentos, 1908. Február 20.

— Meggyőülés. Csongrádvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 28 án délelőtt 10 órakor tartja ez évi első rendes évgyűdesét a vármegyeház nagyertermében. A közgyűlés tárgysorozatán ezúttal 141 ügy van, melyek közt az érdekesebbek a következők: Aispani évgyűdeses jelentés. — Aispani előterjesztése a mult évi általános tisztújításon a tisztánomni járási főszozlabirói állás betöltése alkalmával szavazott bizottsági tagok névjegyzékének utólag a közgyűlési jegyzékönbe felvétele iránt. — A közigazgatási bizottságban lemondás folytán üresedésbe jött két tagsági helynek betöltése. — A központi választmányban lemondások folytán üresedésbe jött 5 tagsági helynek betöltése. — Az allandó választmányban lemondás folytán üresedésbe jutott 2 tagsági helynek betöltése. — A gazdasági eselések lakásáról alkotott szabályrendelet módosítása. — Ludrovai Tóth Istvan indítványa a földbirtok védelme szempontjából a jövedelemadó tervbe vett behozatal ellen az országgyűléshez felirat intézése iránt. — Vajda Ernő, mint az »Alföldi Ellenék« könyvnyomda tulajdonosának felelősebe a vármegyeci Hivatalos Lap 1908 évi előállítás tárgyában hozott aispáni határozat ellen. — Tasnády Imre és dr. Hergözl Istvan volt j. főszozlabírák nyugdíjaztatása iránti intézkedés. — A Szentos város külterületi iskoláinak államosítására kötött szerződés.

— Nincs magyar vezényszó. A magyar delegáció bécsi tanácskozása alkalmával — mint ezt akkor meg is irtuk, — néhány függetlenségi képviselő valóságos felkínálkozást vitt véghez Bécsben. Felkínáltak a mostani függetlenségi pártot, mondván, hogy mérsékelt és koncilias felfogása miatt ez a legalakmasabb arra, hogy a paktum által ideiglenesen kikücspsolt katonai kérdések már most megoldassanak, — melyen leszállított áruk mellett. Akadtak azonban olyan műkurucok is, akik ez alkalommal olyan félet mondotak, hogy a katonai kérdések csak nemzeti engedmenyekkel, magyar vezényszóval stb. ilyessékel oldhatók meg. Ezek az urak most megkapták a választ Schönerich tábornaggy közös hadügyminisztertől, aki az osztrák delegáció f. hó 17-ki ülésén aietett

kijelenteni, hogy a katonai kérdések megoldása tárgyában ez idő szerint nem folyóak tárgyalások. Annnyit azonban a hadügyminiszter szükségesnek tartott hangsúlyozni, hogy a magyar vezényszóró szövege sem lehet, mert a német marad meg. Egyébként a többi katonai követelés is a jövő zenéjének mondta, amelyekről nem óhajt nyilatkozni, mert azok a korona jogai. Ezt a közös hadügyminiszteri nyaklevest a kurucok kitchetik a győzelmi jelvények mellé, talán közvetlenül a sikeres kvótacmélés diadalmi jelvényéhez sorakoztatva. A hadügyminiszter Stancsik osztrák delegátus felszólalása tette meg a magyar vezényszó dolgában a következő nyilatkozatot: „Azonnal válaszolhatok azzal, hogy a hadseregben belülseni sem kapja a magyar vezényleti nyelvet, ugyintén a horvát vezényleti nyelvet sem, amennyiben a német vezényleti nyelv marad meg. A jövő zenéjét tölem nem várják. Az ugynevezett koncesszióknál leginkább a korona jogairól volt szó, amelyekről én nem disponálhatok.

A házszabály módosítás tárgyalása. A képviselőház már legközelebb megkezdni annak az indítványnak a tárgyalását, amelyet a házszabályok módosítása tárgyában Nagy Emil képviselő benyújtott. A kormány és a disszidensek között létrejött megállapodás értelmében az indítvány napirendre tűzése előtt újabb pártközi tanácskozás lesz, amelyet a mai napra hívtak össze. A pártközi értekezlet után napirendre kerül a házszabályrevízió, amelynek tárgyalása előtt a kormány vissza fogja vonni összes törvényjavaslatait, mert a házszabályok értelmében a revíziót csak az ülészak végeén, amikor már nincs javaslat a Ház előtt, lehet tárgyalni. A házszabály módosítás tárgyalása — erre számítanak — nem húzódik el nagyon a kormánykörökben bízna hozzá, hogy 3—4 hét alatt befejezik. Utánna Lengyel Zoltán zihali beszédére, melyben határozottan kijelentette, hogy belügyi kérdésekre jogosnak tartja a módosítást és ebből arra következtetnek, hogy a pártközi tanácskozás eredményes lesz. Ez esetben csak a horvátok és nemzetiségek obstrukciójáról lehetne szó, ezek pedig ezt legfőkébb négy hétig győzik.

A Mindszenti munkásház-telep ügye. Cicatricis Lajos dr. alispán nagy erélyvel igyekszik a mindszenti munkáslakások ügyét a lehető leggyorsabban a megvalósulásához vinni. E hónap első hetében is kintjárt ügyben az alispán Mindszenten, a hol kintlételek összegyűlekeztek a községváznál az építő bizottság tagjai, továbbá a házépítésre előjegyzett, munkások és a munkásház-telep céljaira megvásárolandó területek tulajdonosai is. Az összejevetel célja az volt, hogy az érdekeltek közvetlen értesülést szerezhesenek maguknak az ügy mibenlétéről. Először a munkásház-építő bizottsággal tárgyalt az alispán, amelyről közölte azt a szándékát, hogy a hó elolvadása után, tehát ahogy tavaszodni kezd, azonnal neki szeretne fogni a munkának, ezért is arra kérte a bizottság tagjait, hogy rajuk ebben váró tennivalókat a legnagyobb ügyzetettel karolják föl. Megvezetesen kijelentette az alispán, hogy ő intézkedik az iránt, hogy a kulturmérnöki hivatal melőbb küldjön ki mérnököt, aki a már hihetőleg elkészült tervek alapján —

sürgősen foganatosítsa a házlyhelyek kifizetését. A bizottság teendője lesz a mészaki közegeket támogatni és a kifizetés alapján a megszerzendő földet tulajdonosával tárgyalni. A bizottságnak az értekezleten teljes számban jelen volt tagjai készséggel vállalták magukra ezt az előírt munkát. A jelentkező munkások szinte türelmetlenül várják már a további fejleményeket, mert hát azt szeretnék, hogy mire kitzavazodik, minden előmunkálattal befejezhetessék és maga a mindszenti munkásház-telep építkezése serényen megindulhat.

Városi bál. Szép és a mellett emberbaráti célt szolgáló szokás az, hogy vagy négy év óta farsang évadján városi tisztviselők és városi képviselők összeállanak bálát rendezni a városi tisztviselői nyugdíj-alapjára. Bizony gyöngécske még ez az alap; ha hirtelenben csak 4—5 köztisztviselőnek a nyugdíj-kielégítése szakadna is a nyakába, alighanem felborulna az egész emberbaráti intézmény. Kell, hogy apogassuk, erősítsük és valamelyes jövedelemhez segítsük azon föltől is, amivel maguk a tisztviselők, szűkösködésükből történő levonások révén ezt a gyöngécskére nyugdíjalapot gyarapítják. — Ennek pedig egyik igen alkalmas módja a városi bál rendezése, mely mindig szép erkölcsi és főleg szép anyagi eredményre vezet. Az idén február 29-én lesz ez a városi bál a színházteremben, dr. Matéffy Ferencné urasszony védnöksége mellett. A rendezésére a bála a meghívókat már szétküldötte és ha ki meghívót nem kapott volna, de erre igényt tart, forduljon az iránt bizalommal akár a városi tisztviselőkhöz, akár a képviselőkhöz bármelyikükhöz, — a tévedést készségesen hozák helyre. A bál iránt — örömmel látjuk ezt — olyan általános városszerte az érdeklődés, hogy a pályolyokat már jóelőre mind elfogalták.

Felbontják a katonák leveleit. Egy fővárosi esti újság azt a — szinte hihetetlenül hangzó hírt közölte a napokban, hogy a közös hadügyminiszter bizalmas rendelettel intézett volna a közös hadsereg valamennyi csapatstébéhez, az ezredkéhez és önálló zászlóaljokhoz, hogy a parancsnokságok állandóan figyeljék meg a legénység, főleg a további szolgáló altisztek leveleit. S minthogy a két állam honvédségét a közös hadsereg mintájára kezelik, állítólag a honvédelmi miniszter is hasonló rendeletet adott volna ki. E szerint hetek óta a legszigorúbb ellenőrzés alatt áll a katonák levelezése. Az ezredirodáknak minden egyes levelet egyáltalán nem kézbesítenek s aki ellen a gyanúnak csak árnyéka is felmerül, kíméletlenül büntetik. Mindez pedig állítólag azért történik, mert az altisztek közt hónapok óta a nyílt elégedetlenség jeleit mutatkoznak. A zupás őrmesterek ezek szerint el voltak keseredve azon, hogy a füzetrendszeri tervezetben róluk teljesen megfeledkeztek, Erről a nyugtalanságról bizalmas jelentéseket küldtek Bécsbe az eszpedparancsnokok. Valósággal megrémültek a hadügyminisztériumban, mikor kiderült, hogy a továbbbeszolgált osztrák altisztek memorandumot intéztek az osztrák delegációhoz „jogos követeléseik védelme érdekében. Szigorú vizsgálatot indítottak e memorandum értelmű szerzőinek kinyomozására és ezért hívták fel a csapatparancsnokok figyelmét az altisztek veszedelmes mozgalmára, ezért bontják fel a katonák leveleit.

Halálozás. Mély részvétellel értesülünk, hogy Neumann János gabonakereskedő, a Strasser és König gabonakereskedő cég alkalmazottja, f. hó 19-én, élete 57-ik évében meghalt. A boldogult egyik legszorgalmasabb, legmunkásabb polgára volt Szentesnek, akit gardakörökben előlényességéért és az üzleti életben való megbízhatóságáért általánosan kedvelték. Özvegy és gyermekei a szerető, gondos, áldozatkész családfelelősséget elvettét siralják méltán mély fájdalommal, az ő halálával Neumann János egészségét pár év előtt támadta meg a gyilkos kór, mely azóta egyre sorvasztotta erejét, míg most végre kinos szenvedésektől váltotta meg jótekonan a halál. Temetése holnap délelőtt 10 órakor lesz a felsőpart gyászhatárol. Haláláról a mélyen sajnált család a következő gyászjelentést adta ki:

„Özvegy Neumann Jánosné Lövy Jolán úgy a maga, mint alólított gyermekei és az összes rokonság nevében, lesújtva a fájdalomtól tudatja a felejtethetetlen jó férj, szerető gondos édes apa, nagypapa és rokonnak: Neumann Jánosnak f. 1908. évi február 19-én reggel 8 órakor, munkás életének 57-ik évében, hosszas, kinos betegség után beadvett kezét halálát. A felejtethetetlen drága halottunk földi maradványait f. 1908. évi február hó 21-én délelőtt 10 órakor, az izraelita egyház szászkeresztények szerint kitérjük az I. tized Rakóczi Ferenc-útea 65. számú gyászhatárol, az izraelita temetőbe, örök nyugalomra. Áldás emlékére! Béke hamvaira!”

Várady Árpád kiténtetése. A Király Várady L. Árpád szobecnai címzetes püspök, kultuszminiszteri tanácsos földinknek, egyházi téren szerzett érdemei elismeréséül a Ferenc-József-rend közép keresztjét a esüllaggal adományozta. A nagy tudású főpapot egyházi téren szerzett érdemei révén predesztináltak a kiténtetésre. Csendes, de annál eredményesebb az ő munkálkodása minden téren. Néhai Dessewffy Sándor csanádi püspök betegségének ideje alatt M émet József püspökkel együtt tevékeny részt vett az egyházmegye kormányzásában. De kiváló érdemei vannak Várady püspöknek a tanügyi téren is és nagyrészt az ő hazafias fáradozásának köszönhető, hogy külföldre szakadt véreink szellemi és lelki ügyeinek gondozásáról magyar szellemben történik gondoskodás.

A külföldi magyarok visszatelepítése. A Magyar Gazdaszövetségénél, mióta az amerikai magyarok visszatelepítésére irányuló akcióját megindította, több, mint két száz kivándorolt magyar jelentkezett, akik földet akarnak vásárolni. A Gazdaszövetség ezért legutóbb elhatározta, hogy mozgalmat még szélesebb körre kiterjeszti. Nem csupán az Amerikában, hanem a Bulgáriában, Romániában, Bukovinában élő magyarok figyelmét is felhívja telepítő munkálkodására. A szövetségnél huszonöt vármegyéből 50000 katasztrális hold kiterjedésű hatvankét birtok van eladásra bejelentve. Legújabbban pedig elhatározta a szövetség, hogy a földművelésügyi minisztértől kérni fogja a telepítésre alkalmas birtokoknak az állam vagy alkalmasság hiteltelintést által való megvásárlását, a települők céljaira. A belügyminisztértől a kivándorlási statisztika melőbbi összeállítását kéri a szövetség. Kiterjeszti a szövetséget a földberő szövetségek alapítására irányuló akcióját, miután a visszavándorlottak legnagyobb része, gyöngébb anyagi tehetőségű. Végül a szövetség elhatározta, hogy lépéseket tesz az új földteremtés megindítására, a szövetség választmánya ezenkívül több jelentős, a falusi nép érdekében való mozgalmat indít meg legközelebb.

